

IN HET VELD - Ramat Ha-Golan

Vanuit ons appartement op de derde verdieping kijken we bij helder weer 60 kilometer ver, over het meer van Galilea naar de hellingen van de Golan-hoogvlakte. Een jaar begrazingsonderzoek is mijn eerste serieuze veldwerk, voor de natuurbescherming NPA in Noord Israël. Ik zit met vriend André in Safed, in een flatje midden in een gewone wijk.

In september zijn we in Haifa met de boot aangekomen en we vragen ons af wat we eigenlijk komen doen, alles is droog en bruin. We beginnen die herfst met oude vegetatieopnamen in te voeren, en leren op den duur het Hebreeuwse handschrift (plantennamen) ontcijferen. Het is 1985, voor huidige jonge ecologen is dat de steentijd. Toch werken wij dan al op een computer. Stagevergoeding krijgen we niet, maar de secundaire voorwaarden

zijn prima. We reizen in de weekeinden het land door, en waar we ook heengaan worden we opgevangen door collega's, krijgen we eersteklas excursies van park rangers, en ook de accommodatie is geregeld.

In januari komt over het land een groene waas. Twee weken later is alles overwel digend rood gekleurd door anemonen en adonisoorten, een paar weken later gevolgd door gele kruisbloemigen en in mei de schermbloemigen. Ook spectaculaire soorten, zoals grote en kleurige irissen, lelies of cyclamen. In dat voorjaar gaan we elke week drie of vier dagen het veld in met Didi Kaplan, de bioloog die ons begeleidt, en maken we zo veel mogelijk vegetatieopnamen. In meer dan 70 natuureservaten, vanaf het meer van Galilea tot aan de Syrische grens, inventariseren we begraasde en aangrenzende exclusies, onbegraasde

gebieden. De statistische analyse doen we in het Lotusprogramma op de computer.

Het was een tussenjaar tijdens mijn opleiding Natuurbeheer in Velp. Omdat het te soft werd bevonden door de stagebegeleider cultuurtechniek telde het officieel niet, maar ik had het voor geen goud willen missen. Ik heb nog altijd contact met Didi.

Momenteel lees ik David Grossman, 'Een vrouw op de vlucht voor een bericht', en komen weer allerlei herinneringen naar boven. De vrouw in het boek is letterlijk op de vlucht omdat haar zoon naar de oorlog in Libanon gestuurd wordt, en zij de gedachte niet aankan dat militairen zullen aanbellen met zijn doodsbbericht. Haar voettocht vanaf de Libanese grens naar het zuiden doet me de kleuren en de geuren weer herbeleven. Destijds had Israël maar 4,5 miljoen inwoners in plaats van 9,3 miljoen nu. Toen was er nog een Camp David-akkoord en hoop op vrede. David Grossman, in november in Nederland om de Erasmusprijs te ontvangen, verloor daadwerkelijk zijn zoon in Libanon. Grossman heeft de hoop op vrede eigenlijk laten varen, maar blijft strijden voor menselijke waardigheid.

THEO VAN DER SLUIS